

บัญชีสหภาพวิสาหกิจ 17 เรื่อง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
จังหวัดนราธิวาส



สำนักงานคณะกรรมการการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
(สำนักงาน กปร.)

เมษายน 2556

บัญชีหลัก 17 เรื่อง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. แกล้งดิน
2. การปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกข้าวหอมกระดังงา
3. การปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่พรุ
4. การทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด
5. การผลิตอาหารชั้นสำหรับไก่
6. การผลิตอาหารชั้นสำหรับแพะ
7. การเลี้ยงปลาหมอไทยในบ่อดินพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด
8. การเลี้ยงปลานิลดำในบ่อดินพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด
9. การปลูกและแปรรูปไม้เสม็ดขาวในพื้นที่พรุ
10. การปลูกและแปรรูปปาล์มสาคุ
11. แนวทางการฟื้นฟูป่าพรุ
12. การปลูกสละแซมในสวนยางพารา
13. การเพาะเห็ดฟางด้วยขี้เลื่อยไม้ยางพารา
14. การเพาะเห็ดสกุลนางรมด้วยขี้เลื่อยไม้ยางพารา
15. การทำบัญชีครัวเรือนในพื้นที่ดินเปรี้ยว
16. การใช้หญ้าแฝกพันธุ์สงขลา 3 เพื่อขึ้นรูปผลิตภัณฑ์
17. การทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรไล่ยุงในพื้นที่พรุ

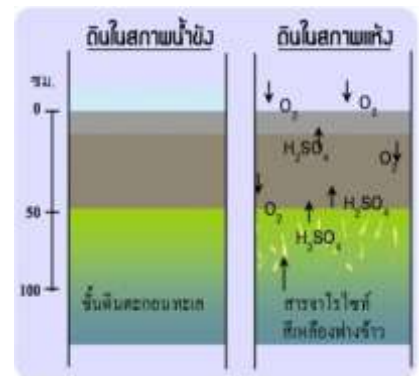


แก้งดิน



จังหวัดนราธิวาสเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ มีพื้นที่บางส่วนกลายสภาพเป็นพื้นที่ร้างเนื่องจากดินมีสภาพเป็นดินเปรี้ยวจัด ไม่สามารถทำการเกษตรได้ ดังนั้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2527 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริให้ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดโดยการใช้วัสดุปูน และการใช้น้ำล้างความเป็นกรดของดินและมีการค้นคว้าวิจัยเรื่องนี้ขึ้นทรงเรียกการศึกษานี้ว่า "โครงการแก้งดิน" ด้วยการทำให้ดินแห้งและเปื่อยกลสับกันไป จะไปกระตุ้นให้สารประกอบกำมะถัน หรือที่เรียกว่าสารไพไรท์ที่อยู่ในดิน (ซึ่งพบมากในดินบริเวณพื้นที่พรุ) ทำปฏิกิริยากับออกซิเจนใน

อากาศ แล้วปลดปล่อยกรดกำมะถันออกมาทำให้ดินเป็นกรดจัดและมีธาตุต่างๆ ละลายออกมามากจนถึงจุดที่เป็นอันตรายต่อพืชต่างๆ ได้ จนทำให้ผลผลิตลดลงอย่างเห็นได้ชัด จากผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า กระบวนการแก้งดินสามารถทำให้พื้นที่ดินเปรี้ยวจัดสามารถทำการปลูกพืชและทำการเกษตรชนิดต่างๆได้เป็นอย่างดี



ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

การดำเนินการศึกษาทดลองเพื่อแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวด้วยโครงการแก้งดิน ทำให้เกิดผลสำเร็จและทราบถึงวิธีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยว ทำให้พื้นที่เดิมที่มีสภาพเป็นดินเปรี้ยวจัด ค่า pH 3 – 3.5 ซึ่งไม่สามารถทำการเกษตรได้ เมื่อแก้ไขด้วยการปรับปรุงดินแล้ว ดินจะมีค่า pH 5 – 5.5 ซึ่งสามารถเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรได้ ทั้งนี้ ต้นทุนการผลิตต่อพื้นที่ 1 ไร่ จะใช้วัสดุปรับปรุงดิน 1.6 ตัน/ไร่ คิดเป็นเงิน 2,400 บาท ซึ่งสามารถรักษาสภาพดินให้พร้อมต่อการเพาะปลูกได้ประมาณ 5 ปี



การปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อปลูกข้าวหอมกระดังงา

ข้าว

หอมกระดังงา เป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองดั้งเดิมของจังหวัดนราธิวาส มีลักษณะคล้ายกับข้าวสังข์ หยก สีนํ้าตาลเข้ม เม็ดยาวรี แต่มีความหอมกว่าคล้ายกับข้าวขาวดอกมะลิโดยจะเพาะปลูกเป็นข้าวนาปี ใช้ระยะเวลาการเพาะปลูก 150 วัน นอกจากนี้มีสรรพคุณทางยาช่วยรักษาอาการเหน็บชาได้ดีจึงเป็นที่นิยมปลูกและรับประทานกันมากในปัจจุบัน และเป็นที่ต้องการของตลาด ปัจจุบันได้ส่งเสริมการปรับปรุงดินเปรี้ยวจัด เพื่อให้สามารถปลูกข้าวหอมกระดังงาได้ดี พร้อมทั้งส่งเสริมอาชีพกลุ่มชาวบ้านแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าเช่นการผลิตข้าวซ้อมมือหอมกระดังงา เป็นการต่อยอดวิถีชีวิตชาวบ้านดั้งเดิมและเป็นการอนุรักษ์ข้าวพันธุ์พื้นเมืองของจังหวัดนราธิวาส



ต้นทุนการผลิตต่อพื้นที่ 1ไร่

ค่าลงทุนคงที่ :	วัสดุปรับปรุงดิน 1.6 ตัน/ไร่	เป็นเงิน2,400 บาท
ค่าลงทุนผันแปร :	1)ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือก 5 กก./ไร่	เป็นเงิน150 บาท
	2) ค่าปุ๋ย ค่าเตรียมแปลง ค่าปักดำ	เป็นเงิน 2,371 บาท
	ค่าหว่านปุ๋ย 2 ครั้ง และค่าเก็บเกี่ยว	
	รวมลงทุน	เป็นเงิน4,921 บาท

ผลผลิตข้าวที่ได้รับ 550 กก./ไร่

ราคาขาย กิโลกรัมละ 35บาท (550 × 35)	เป็นเงิน 19,250บาท
กำไรที่ได้ ราคาขาย – ต้นทุน (19,250- 4,921)	เป็นเงิน14,329 บาท
แปรรูปข้าวซ้อมมือข้าวหอมกระดังงา ราคา กิโลกรัมละ 50 บาท (550 × 50)	เป็นเงิน 27,500 บาท
กำไรที่ได้ ราคาขาย – ต้นทุน (27,500- 4,921)	เป็นเงิน22,579 บาท

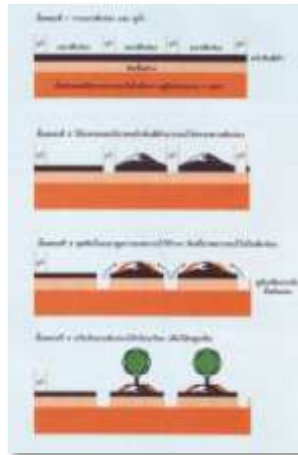


การปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่พรุ

พื้นที่พรุ เป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ มีลักษณะดินเป็นดินพรุและดินเปรี้ยวจัดสภาพดินมีความเป็นกรดสูง มีระดับน้ำใต้ดินสูง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ แต่เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่พรุในจังหวัดนราธิวาส เริ่มเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ดังนั้น จึงได้มีการนำปาล์มน้ำมันมาทดลองปลูกภายในพื้นที่ เมื่อปี 2529 โดยปลูกในดินอินทรีย์และดินเปรี้ยวจัด ผลการทดลองปรากฏว่าปาล์มมีการเจริญเติบโตดีและสามารถให้ผลผลิตคุ้มค่าต่อการลงทุนในพื้นที่

ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

ดำเนินการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ดินพรุ โดยมีการศึกษาทดลองการปรับสภาพพื้นที่ และปรับปรุงดินเพื่อให้เหมาะสมในการปลูกปาล์มน้ำมัน จนขณะนี้ทราบวิธีการที่เหมาะสมแล้ว



ต้นทุนการผลิตต่อพื้นที่ 1ไร่ (คำนวณราคาซื้อขายปาล์ม กิโลกรัมละ 4.00 บาท)

ปีที่	รายได้	ค่าใช้จ่าย			รายได้สุทธิสะสม (บาท)
		ค่าใช้จ่าย	การขนส่ง	รวม (บาท)	
1 - 3	-	18,500	-	18,500	- 47,500
4 - 7	34,000	12,550	4,250	16,800	- 36,600
8 - 14	70,000	22,750	8,750	31,500	144,900
15	10,000	3,250	1,250	4,500	42,700



การทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด

การทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำรินในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดเป็นการจัดการดินพรุโดยมีการจัดแบ่งพื้นที่ตามสัดส่วนในรูปแบบแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ และปรับสัดส่วนให้เหมาะสมสำหรับพื้นที่ภาคใต้โดยปรับลดสัดส่วนแหล่งน้ำเหลือ 20% เนื่องจากภาคใต้มีปริมาณน้ำฝนสูงกว่าภาคอื่นๆและเพิ่มพื้นที่พืชไร่พืชสวนเป็น 40% ซึ่งจะได้อัตราส่วนพื้นที่เป็น 10-20-30-40

การดำเนินงานแบ่งเป็น **ส่วนที่ 1** พื้นที่อยู่อาศัย อัตราส่วน 10% ของพื้นที่ ใช้สร้างที่พักอาศัย โรงเก็บวัสดุ โรงเลี้ยงไก่ โรงเพาะเห็ด และถนนหนทางภายในแปลง **ส่วนที่ 2** พื้นที่แหล่งน้ำอัตราส่วน 20%ของพื้นที่ ใช้เป็นแหล่งน้ำกักเก็บน้ำ มี 2 แหล่งคือพื้นที่สระน้ำและพื้นที่คูน้ำภายในแปลง **ส่วนที่ 3** พื้นที่นาข้าวอัตราส่วน 30% ของพื้นที่ ใช้สำหรับปลูกข้าวนาปีและนาปรัง **ส่วนที่ 4** พื้นที่พืชไร่พืชสวน 40% ของพื้นที่ ปรับปรุงพื้นที่โดยขุดยกร่องใช้ปลูกพืชไร่พืชสวน เช่นข้าวโพดหวาน ผักตามฤดูกาล และมะพร้าว เป็นต้น



เมื่อดำเนินการตามหลักการดังกล่าว ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจพบว่า ปีแรกในการลงทุนจะมีต้นทุนในการลงทุนคงที่ประมาณ 10,000 บาท/ไร่ หลังจากปีที่ 1 ต้นทุนส่วนใหญ่จะเป็นต้นทุนผันแปร และรายได้เริ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ และดินที่มีการปรับปรุงด้วยหินปูนบด ทำให้มีความเหมาะสมต่อการปลูกพืช แต่ถ้าหากพิจารณาจุดคุ้มทุนจะอยู่ที่ปีที่ 6 และหลังจากปีที่ 6 เกษตรกรจะเริ่มมีกำไรจากการดำเนินงานแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ



การผลิตอาหารชั้นสำหรับไก่

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองของเกษตรกรส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงแบบปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติ การที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเป็นอาชีพเสริมและให้มีรายได้เพิ่มขึ้น จำเป็นต้องมีการปรับปรุงในหลายๆด้านไปพร้อมกัน ได้แก่ การคัดเลือกพันธุ์ การจัดการดูแล การป้องกันโรค และการให้อาหารซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะการที่ไก่จะมีชีวิตและเจริญเติบโตจนให้ผลผลิตตอบแทนแก่ผู้เลี้ยงได้ ต้นทุนส่วนใหญ่อยู่ที่อาหาร ดังนั้นการที่เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่จะประสบความสำเร็จได้ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องอาหารและการผลิตอาหารสัตว์ใช้เองได้อย่างชำนาญ ตลอดจนการได้นำเอาวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่นมาเป็นอาหารไก่ ก็จะสามารถลดต้นทุนการผลิต สามารถสร้างอาชีพและรายได้เสริมให้เกษตรกรอย่างยั่งยืน



ต้นทุนการผลิตอาหารชั้นสำหรับไก่พื้นเมือง

สูตรอาหารไก่พื้นเมือง ประกอบด้วยวัตถุดิบต่างๆ ได้แก่

ปลายข้าว	ปริมาณ	49.1	กิโลกรัม
รำละเอียด	ปริมาณ	20	กิโลกรัม
ใบกระถินป่น	ปริมาณ	5	กิโลกรัม
กากถั่วเหลือง	ปริมาณ	12.1	กิโลกรัม
ปลาป่น	ปริมาณ	6	กิโลกรัม
เปลือกหอยบด	ปริมาณ	6.8	กิโลกรัม
ไคแคลเซียม	ปริมาณ	0.2	กิโลกรัม
ดีแอล เมทไธโอนิน	ปริมาณ	0.05	กิโลกรัม
เกลือ	ปริมาณ	0.5	กิโลกรัม
ฟอสฟอรัส	ปริมาณ	0.25	กิโลกรัม
รวม		100	กิโลกรัม



ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

ราคาอาหารชั้นสำหรับไก่ที่ขายตามท้องตลาดจะอยู่ที่ 15 บาท/กิโลกรัม หรือ 470 บาท/กระสอบ แต่หากเกษตรกรสามารถผสมอาหารชั้นได้เอง ราคาจะอยู่ที่ 11 บาท/กิโลกรัม หรือ 330 บาท/กระสอบ ซึ่งสามารถลดต้นทุนไปได้อีก 4 บาท/กิโลกรัมหรือ 140 บาท/กระสอบ

การผลิตอาหารชั้นสำหรับแพะ



การเลี้ยงแพะกำลังได้รับความสนใจจากเกษตรกรเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งแพะเป็นวิถีชีวิตและเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนาของชาวมุสลิม โดยการเลี้ยงแพะของเกษตรกรมีวิธีให้หากินอาหารตามธรรมชาติ หรือเศษวัสดุที่เหลือจากการเกษตรเท่าที่มีในครัวเรือน ดังนั้นเกษตรกรจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการจัดการด้านอาหาร ให้อาหารตรงตามความต้องการของแพะ เพื่อให้แพะมีการเจริญเติบโตดี และให้ผลผลิตอย่างเต็มความสามารถ

ต้นทุนการผลิตอาหารชั้นแพะ ระยะขุนส่งตลาด

สูตรอาหารชั้นแพะ ระยะขุนส่งตลาด ประกอบด้วย			
ปลายข้าว	ปริมาณ	50	กิโลกรัม
รำละเอียด	ปริมาณ	10	กิโลกรัม
ใบกระถินป่น	ปริมาณ	10	กิโลกรัม
กากมะพร้าว	ปริมาณ	26.5	กิโลกรัม
ยูเรีย (46-0-0)	ปริมาณ	1.5	กิโลกรัม
ไดแคลเซียมฟอสเฟต	ปริมาณ	1	กิโลกรัม
เกลือ	ปริมาณ	0.9	กิโลกรัม
กำมะถันผง	ปริมาณ	0.1	กิโลกรัม
	รวม	100	กิโลกรัม

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

ราคาอาหารชั้นสำหรับแพะที่ขายตามท้องตลาดจะอยู่ที่ 12 บาท/กิโลกรัม หรือ 362 บาท/กระสอบ แต่หากเกษตรกรสามารถผสมอาหารชั้นได้เอง ราคาจะอยู่ที่ 10.30 บาท/กิโลกรัม หรือ 310 บาท/กระสอบ ซึ่งสามารถลดต้นทุนไปได้อีก 1.70 บาท/กิโลกรัมหรือ 52 บาท/กระสอบ



การเลี้ยงปลาหมอไทยในบ่อดินพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด

ปลาหมอไทย เป็นปลาน้ำจืดพื้นบ้านของไทย ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้เพาะเลี้ยงปลาน้ำจืดจำนวนมาก เพราะสามารถเพาะเลี้ยงและเจริญเติบโตได้ในอัตราความหนาแน่นสูง ทนทานต่อสภาวะที่คุณสมบัติของดินและน้ำแปรปรวน นิยมเพาะเลี้ยงในรูปแบบต่างๆ ทั้งบ่อดินและกระชัง หรือร่องสวน แต่เนื่องจากพื้นที่ในจังหวัดนราธิวาสส่วนใหญ่เป็นพื้นที่พรุ มีสภาพลุ่มต่ำ ค่าความเป็นกรดต่างของน้ำอยู่ในระดับต่ำถึงต่ำมาก ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงบ่อและปรับสภาพน้ำให้เหมาะสมต่อการเลี้ยงปลา ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตในลำดับต่อไป



ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

บ่อดินขนาด 1,000 และ 1,770 ตารางเมตรใช้เลี้ยงลูกปลาขนาดใบมะขามจำนวน 40,000 และ 55,000 ตัว (คิดเป็นอัตราปล่อย 40 และ 31 ตัว/ตารางเมตร) ระยะเวลา 102 - 107 วันตามลำดับ จะมีผลผลิตเฉลี่ย 4,160 และ 5,300 กิโลกรัม/บ่อ โดยมีอัตราแลกเนื้อร้อยละ 1.48 และร้อยละ 1.59 ของปริมาณอาหาร อัตราการรอดตายร้อยละ 93.67 และร้อยละ 96.36 โดยมีต้นทุนดำเนินการเฉลี่ย 41.15 และ 42.43 บาท/กิโลกรัม ดังนั้น มีกำไรเฉลี่ย 13.85 และ 10.57 บาท/กิโลกรัม ซึ่งการจำหน่ายปลาสามารถสร้างรายได้ประมาณ 228,800 และ 280,900 บาท/บ่อ



การเลี้ยงปลานิลดำในบ่อดินพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด



ปลานิลดำเป็นปลาน้ำจืดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เป็นที่ต้องการของตลาด เพราะประชาชนนิยมบริโภคสูง แต่เนื่องจากพื้นที่ในจังหวัดนราธิวาสส่วนใหญ่เป็นพื้นที่พรุมีสภาพลุ่มต่ำ ค่าความเป็นกรดต่างของน้ำอยู่ในระดับต่ำถึงต่ำมาก ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงบ่อและปรับสภาพน้ำให้เหมาะสมต่อการเลี้ยงปลานิลดำ เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตปลานิลได้มากขึ้น

ต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

การเลี้ยงปลานิลดำในบ่อดินพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดขนาดพื้นที่ 1 ไร่ มีอัตราการปล่อยปลาขนาด 3-5 เซนติเมตร โดยลงเลี้ยงในอัตรา 1-3 ตัว/ตารางเมตร (2,000 -5,000 ตัว/บ่อ) ระยะเวลา 120 วัน ซึ่งสามารถคิดค่าลงทุนได้เป็นจำนวน 20,975.60 บาท/ไร่ หรือคิดเฉลี่ยเป็น 26.11 บาท/กิโลกรัม จะสามารถให้ผลผลิตเฉลี่ย 803.46 กิโลกรัม/บ่อ ก่อให้เกิดกำไรจากการประกอบอาชีพเป็นจำนวน 4,228.94 บาท/บ่อ หรือ 5.26 บาท/กิโลกรัมโดยที่เกษตรกรสามารถนำไปขายเพื่อสร้างรายได้ในราคา 31.37 บาท/กิโลกรัม หรือรายได้รวม 25,204.54 บาทต่อบ่อ



การปลูกและแปรรูปไม้เสม็ดขาวในพื้นที่พรุ

ไม้เสม็ดขาว

เป็นไม้ที่สามารถขึ้นได้ดีในพื้นที่เสื่อมโทรม เจริญเติบโตได้ดีในสภาพแวดล้อมหลากหลายทั้งในสภาพดินกรดจัด ดินเค็ม สภาพน้ำท่วม และแห้งแล้ง ทนต่อไอน้ำเค็ม แต่จะสามารถเจริญเติบโตและกระจายพันธุ์ได้ดีมากในพื้นที่ลุ่มน้ำมีน้ำขังตามขอบพรุ การเตรียมกล้าไม้เสม็ดขาวสำหรับใช้ปลูก สามารถทำได้ทั้งการเพาะด้วยเมล็ด และตอนกล้าเปลือยรากจากป่าธรรมชาติ มาชำในถุงดิน หรือการตอนกล้าแบบเปลือยรากนี้นำไปปลูกโดยตรงในพื้นที่ก็สามารถทำได้ ให้เปอร์เซ็นต์การรอดตายสูง

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

ไม้เสม็ดขาวเป็นไม้ที่มีค่าสามารถนำเกือบทุกส่วนของต้นมาใช้ประโยชน์ได้ โดยเฉพาะส่วนของเนื้อไม้ ประชาชนในท้องถิ่นนำมาใช้ประโยชน์ในงานก่อสร้างและงานหัตถกรรมไม้มาเป็นเวลานาน การแปรรูปไม้เสม็ดขาวสามารถนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่ เครื่องเรือน ของเล่น ของใช้ เป็นต้น ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้า เพิ่มรายได้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยสามารถใช้อุปกรณ์พื้นบ้านง่ายๆ ที่ชาวบ้านสามารถทำได้เอง



การปลูกและแปรรูปปาล์มสาคุ



ปาล์มสาคุ (*Metroxylon sagu* Rottb.) เป็นพืชในวงศ์ปาล์ม (Palmae) ที่มีความสำคัญมากชนิดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย จะเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่พรุ สามารถทนทานในสภาพพื้นที่ที่เป็นกรด ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการปรับปรุงดินโดยการใส่หินปูนฝุ่นอัตราครึ่งหนึ่งของความต้องการปุ๋ยของดินร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมี เพื่อให้ปาล์มสาคุเจริญเติบโตดีขึ้น

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

ต้นปาล์มสาคุสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ใบปาล์ม นำมาทำจากมุงหลังคา น้ำเลี้ยงจากก้านใบนำมาทำกาวติดกระดาษ ยอดอ่อนนำมาปรุงเป็นอาหารโดยเฉพาะใช้เลี้ยงแขกในงานประเพณี

พื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมเนื้อในของส่วนลำต้นนำมาทำเป็นอาหารสัตว์รวมทั้งนำมาสกัดเอาแป้งมาใช้ประโยชน์ในการบริโภคเพื่อเป็นแหล่งทดแทนคาร์โบไฮเดรตจากข้าวหรือพืชเกษตรอื่นๆ นอกจากนี้

ต้นปาล์มสาคุสามารถนำมาปลูกเพื่อช่วยในการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น ปลูกเป็นแนวกันลม ปลูกให้ร่มเงา และปลูกเพื่อป้องกันการกัดเซาะหรือป้องกันการพังทลายของดิน



แนวทางการฟื้นฟูป่าพรุ

ป่าพรุโต๊ะแดง เป็นป่าพรุผืนสุดท้ายของประเทศที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง เป็นป่าพรุที่มีค่า มีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแต่ป่าพรุเป็นป่าที่มีความไวต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปในลักษณะที่เสื่อมโทรมจะเป็นไปได้ง่าย ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้ป่าพรุที่สมบูรณ์เปลี่ยนแปลงเป็นไปในลักษณะที่เสื่อมโทรมนั้น เกิดมาจากระบายน้ำออกจากพื้นที่อันมีผลทำให้ชั้นดินอินทรีย์แห้งและเกิดไฟป่าเผาไหม้ทำลาย

แนวทางการฟื้นฟูป่าพรุ จึงมุ่งเน้นการส่งเสริมและให้ชาวบ้านได้ตระหนักถึงความสำคัญพื้นที่ป่าพรุ ซึ่งแนวทางการฟื้นฟูป่าพรุดำเนินการในส่วนวางแผนการเพาะชำกล้าไม้การเลือกพื้นที่สำหรับจัดสร้างแปลงเพาะชำ การสร้างโรงเรือนและแปลงเพาะการเพาะเมล็ดและการย้ายชำการเตรียมดินดินที่ใช้สำหรับกรอกถาดเพาะชำ และการบำรุงรักษากล้าไม้การสำรวจพื้นที่เพื่อเตรียมการปลูกป่าและการปลูกและการดูแลรักษา



แนวทางการฟื้นฟูป่าพรุ



การปลูกสละแซมในสวนยางพารา

สละเนินวง เป็นพืชที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพร่มเงาในสวนยางพารา นอกจากนี้ การศึกษาพบว่า การปลูกสละเนินวงในสวนยางพาราไม่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของยางพารา การปลูกสละแซมในสวนยางให้ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ที่ควรปลูก จะเป็นพืชเสริมรายได้ในสวนยาง อีกทั้งสละยังเป็นที่ต้องการของตลาด ดังนั้นจึงสามารถเป็นทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรในการปลูกเพื่อเสริมรายได้ในสวนยางพารา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะราคายางพาราตกต่ำ โดยการปลูกยางพารา ควรปลูกที่ระยะ 2.5×8 เมตร ปลูกสละห่างกัน 5 เมตร จะปลูกได้ประมาณ 38 หลุม/พื้นที่ปลูกยาง 1 ไร่ ซึ่งสละจะเริ่มให้ผลผลิตได้เมื่ออายุประมาณ 3 ปี ผลผลิตของสละปีที่ 4 – 5 จะได้ประมาณ 9 กิโลกรัม/ต้น/ปี ส่วนปีที่ 6 – 22 จะได้ผลผลิตประมาณ 20 กิโลกรัม/ต้น/ปีและสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ประมาณ 53,200 บาท/ไร่



การเพาะเห็ดฟางด้วยขี้เลื่อยไม้ยางพารา

จังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ปลูกยางพาราสูง เมื่อต้นยางมีอายุมากไม่สามารถกรีตได้ จึงจำเป็นต้องโค่นและแปรรูปไม้ยางพารา ส่วนที่เหลือจากการแปรรูปไม้ยางพาราก็จะเป็นขี้เลื่อย ซึ่งเป็นวัสดุเหลือใช้ไม่มีราคาจึงมีการทดลองผสมเชื้อเห็ดกับขี้เลื่อยไม้ยางพารา เพื่อผลิตดอกเห็ด จนได้สูตรสำเร็จ ซึ่งให้ผลผลิตดอกเห็ดสูง ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเกษตรกรสามารถใช้พื้นที่ระหว่าง



แถวยางพาราเป็นพื้นที่เพาะเห็ดฟางและเมื่อวัสดุที่เพาะเห็ดฟางสลายก็จะกลายเป็นปุ๋ยหมักทำให้ต้นยางเจริญเติบโตดีขึ้นกว่าพื้นที่ระหว่างแถวยางที่ไม่ได้เพาะเห็ดฟาง ทำให้เกษตรกรลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมีมาใส่ยางพารา และมีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายดอกเห็ดฟาง

ต้นทุนผันแปร และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

การเพาะเห็ดฟางด้วยขี้เลื่อยไม้ยางพารา จะเพาะเป็นกอง ขนาด 30 x 60 x 20 เซนติเมตร โดยมีต้นทุนผันแปรของการเพาะเห็ดฟางด้วยขี้เลื่อยไม้ยางพาราจะประกอบด้วย ค่าเชื้อเห็ดฟาง ขี้เลื่อยไม้ยางพารา ผักตบชวาสด มูลวัว พลาสติกคลุมกองเห็ดฟางและค่าแรง คิดเป็น65 บาท/กอง ระยะเวลาการเก็บผลผลิต ประมาณ 30 วัน/ครั้ง โดย 1 ปี สามารถเก็บผลผลิตได้ 8 ช่วง สำหรับผลผลิตของเห็ดฟางเฉลี่ย1กิโลกรัม/กอง สามารถนำไปจำหน่ายได้ในราคา 120 บาท/กองซึ่งคิดเป็นรายได้สุทธิ 55 บาท/กองดังนั้น การเพาะเห็ดฟางสามารถสร้างรายได้เฉลี่ยประมาณ 960 บาท/กอง/ปี



การเพาะเห็ดสกุลนางรมด้วยขี้เลื่อยไม้ยางพารา



การเพาะเห็ดสกุลนางรม เป็นการเพาะเห็ดที่ใช้พื้นที่ไม่มากและใช้วัตถุดิบในการผลิตจากวัสดุเหลือใช้จากโรงเลื่อยไม้ยางพารา ซึ่งหาได้ง่าย ราคาถูก อีกทั้งวิธีการเพาะทำได้ไม่ยุ่งยาก เหมาะที่จะแนะนำให้เกษตรกรหรือประชาชนทั่วไปใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อีกทั้งยังเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและได้อาหารที่มีคุณค่าไว้บริโภคภายในครัวเรือน

ต้นทุนผันแปรและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

การเพาะเห็ดสกุลนางรมต้องมีการสร้างโรงเรือนเปิดดอกเห็ด ขนาด 3×4×2.5 เมตร ราคาประมาณ 20,000 บาท โดยสามารถบรรจุก้อนเชื้อเห็ดได้ 1,500 ก้อน สำหรับต้นทุนผันแปรของการเพาะเห็ดสกุลนางรมด้วยขี้เลื่อยไม้ยางพารา จะประกอบด้วย ค่าเชื้อเห็ด ขี้เลื่อย รำละเอียด ปูนขาว ดีเกลือ สำลี ถุงพลาสติก จุกประหยัด คอขวดพลาสติกและค่าแรงประมาณถุงละ 5.50 บาทซึ่งระยะเวลาการเก็บผลผลิต ประมาณ 90 วัน/ครั้ง โดย 1 ปีสามารถเก็บผลผลิตได้ 4 ช่วงโดยสามารถทำให้เกิดผลผลิตเฉลี่ย300กรัม/ก้อนเชื้อ ราคาจำหน่ายประมาณ 60 บาท/กิโลกรัม สร้างรายได้ 18 บาท/ก้อนเชื้อ หรือหักเป็นรายได้สุทธิ 12.50 บาท/ก้อนเชื้อดังนั้น สามารถสร้างรายได้ประมาณ 72,000 บาท/โรงเรือน/ปี



การทำบัญชีครัวเรือนในพื้นที่ดินเปรี้ยว

การดำเนินการโครงการเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชีแก่เกษตรกร เป็นการสนับสนุนและเสริมสร้างให้เกษตรกร เยาวชนและบุคคลทั่วไป ได้รับโอกาสเรียนรู้การจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนทั่วประเทศ ซึ่งบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนเป็นองค์ความรู้ที่สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่บุคคลที่เข้าร่วมโครงการสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกรส่วนใหญ่ได้ในระดับหนึ่ง เพราะสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งคือ เกษตรกรไม่ได้มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินในการทำเกษตรกรรมหรือการประกอบอาชีพ จึงทำให้ไม่ทราบว่า การประกอบอาชีพมีกำไรหรือขาดทุนซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อรายได้ และความเป็นอยู่ของเกษตรกรรายบุคคลในภาคเกษตรของประเทศ

ทั้งนี้ การดำเนินการจัดทำบัญชีครัวเรือนในพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดจะช่วยให้เกษตรกรในพื้นที่ทำการเกษตรซึ่งมีค่าต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้นกว่าพื้นที่อื่นๆ นอกเหนือจากค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย และยังต้องเพิ่มเติมค่าลงทุนในการปรับสภาพพื้นที่ขุดยกร่อง ประมาณ 10,000 บาท/ไร่ และค่าวัสดุปรับปรุงดิน 1,600 กิโลกรัมต่อไร่ ราคา 2,400 บาท/ไร่ ฯลฯ สามารถเก็บรวบรวมและจดบันทึกรายละเอียดค่าต้นทุนต่างๆ และรายได้ที่ได้รับ เพื่อนำมาคิดคำนวณผลประโยชน์จากการประกอบอาชีพ ซึ่งช่วยในการวางแผนการใช้จ่ายของครัวเรือนได้เป็นอย่างดี



การใช้หญ้าแฝกพันธุ์สงขลา 3 เพื่อขึ้นรูปผลิตภัณฑ์



หญ้าแฝกเป็นพืชมหัศจรรย์ที่อยู่ในหลวงทรงปลูกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำทุกส่วนของ ต้นหญ้าแฝกใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย มีการส่งเสริมให้ราษฎรปลูกหญ้าแฝก และได้ใช้ประโยชน์จากใบหญ้าแฝกสร้างมูลค่าเพิ่มโดยसानผลิตภัณฑ์จำหน่ายเสริม รายได้นอกภาคเกษตร การใช้ใบหญ้าแฝกทำงาน



หัตถกรรมควบคู่กับการปลูกเพื่อการอนุรักษ์ ดินและน้ำเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างรู้ค่า นี่เป็นส่วนหนึ่งในพระราชดำริให้ราษฎรใช้ ชีวิตอย่างพอเพียง

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (ตัวอย่างผลิตภัณฑ์หญ้าแฝก)

รูปภาพ	ผลิตภัณฑ์ (กว้างxสูง)	ต้นทุน	ผลิตได้ (ชิ้น/เดือน)	ราคาขาย	กำไร	หมายเหตุ
	กระปุกเล็ก ขนาด 3x2 นิ้ว	10	60	25	15	หญ้าแฝก 1ก.ก.=50 บาท
	กล่องทึชกลม ขนาด 4.8x4.2 นิ้ว	30	20	90	60	กำไร =ค่าแรง
	กระปุกใหญ่ ขนาด 4.5x3.5 นิ้ว	30	20	80	50	
	กระจาดใหญ่ ขนาด 10x4 นิ้ว	50	15	100	50	
	กระจาดกลาง ขนาด 7.5x2.6 นิ้ว	30	20	60	30	
	กระจาดเล็ก ขนาด 3.8x2 นิ้ว	10	60	30	20	
	ตะกร้าเอนกประสงค์ ขนาด 10x10 นิ้ว	60	10	320	260	

การทำผลิตภัณฑ์สมุนไพรไผ่ไผ่ในพื้นที่พรุ

สารในการป้องกันกำจัดแมลงจากพืชสมุนไพร มีฤทธิ์แตกต่างกัน เช่น ไล่แมลง ดึง-ดูดแมลง ชำแมลงตัวแก่ และฆ่าแมลงตัวอ่อน เป็นต้น พืชสมุนไพรที่ใช้ควบคุม แมลงต่างๆ เช่น กระเพราแดง ขมิ้นชัน ข่า ไพล ขี้เหล็ก ตะไคร้หอม



น้อยหน่า พริกไทย มะกรูด แมงลัก ยาสูบ ยูคาลิปตัส
สะระแหน่ หนอนตายอยาก และโหระพา เป็นต้น

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

- 1) ครีมทาแก้มยุงสูตรภาคใต้ต้นทุน 280 บาท/ชุด/20 หลอด ต้นทุนต่อขวด 14 บาท ราคาขายขวดละ 25 บาท
- 2) ยาหม่องสมุนไพรกันยุงต้นทุน 1,200 บาท/ชุด/52 ขวด ต้นทุนต่อขวด 23.10 บาท ราคาขายขวดละ 30 บาท
- 3) สมุนไพรไล่ยุงต้นทุน 70 บาท/ชุด/แล้วแต่ขนาดปั่น ต้นทุนต่อท่อ 10 บาท/6 ก้าน ราคาขายท่อละ 15 บาท
- 4) สเปรย์ตะไคร้หอมกันยุงขนาด 475 ซีซีต้นทุน200 บาท/ชุด/6 ขวด ต้นทุนต่อขวด 33.33 บาท ราคาขายขวดละ 40 บาท

